

Final de camí a meitat de trajecte

A molts els deu semblar una eternitat, però només fa dos anys de l'inici del pacte PSOE-CiU. L'experiment ha entrat en la recta final, i és hora de fer balanç.

El pacte de governabilitat entre PSOE i CiU ja ha entonat el seu cant del cig-ne. En públic i en privat, els dirigents de CiU confirmen el que Jordi Pujol ha deixat entendre afirmant que cal evitar una "ruptura traumàtica". I com assenyala Josep López de Lerma en l'entrevista que EL TEMPS publica aquesta mateixa setmana, en l'expressió del president de la Generalitat el substantiu és "ruptura" i l'adjectiu "traumàtica". La ruptura pactada passa per un calendari electoral que ha de reunir diverses virtuts: d'una banda, permetre a Felipe González presidir la Unió Europea i recuperar la iniciativa política després de l'escàndol del CESID amb un govern renovat, situant el PSOE en millor posició que ara davant les eleccions generals. En segon lloc, Conver-

gència i Unió necessita, abans de qualsevol convocatòria electoral –autonòmica o general–, importants avenços en la negociació autonòmica amb el Govern espanyol. En un moment en què el suport convergent al Govern del PSOE és més discutit que mai a Catalunya, fins i tot entre els sectors que més havien abonat aquesta política, la coalició nacionalista necessita presentar davant del seu electorat resultats concrets en matèria autonòmica.

El primer d'aquests resultats pot ser una modificació substancial del projecte de llei de Telecomunicacions per cable, que podria quedar desglossat en dues lleis: una de TV per cable, que reconegués les competències autonòmiques en la matèria, i una altra per a la resta de serveis afegits de banda ampla,

com és la transmissió de dades i la telefonia.

Una altra gran qüestió pendent de la negociació autonòmica és el futur de la figura dels governadors civils. El nomenament de Joan Lerma com a ministre d'Administracions Públiques pot facilitar segurament el diàleg amb els nacionalistes catalans en aquests últims mesos de legislatura socialista.

En el moment d'escriure aquesta informació, la hipòtesis de calendari més probable exigia la celebració d'eleccions autonòmiques el 19 de novembre i legislatives el mes de març de l'any que ve. Així, Jordi Pujol veuria acomplert el seu desig de celebrar les autonòmiques abans de les generals. En cas que les eleccions catalanes fossin un èxit per als nacionalistes i CiU renovés la majoria absoluta, Jordi Pujol hauria reforçat considerablement la seva posició davant les següents eleccions espanyoles i davant d'un més que probable govern del partit Popular.

Si, contràriament, la coalició nacionalista perdés la majoria absoluta al Parlament de Catalunya, s'obriria un escenari més complex. En previsió de la més que probable victòria electoral del PP en les generals, Pujol podria optar per governar a Catalunya amb el suport preferent del PP esperant completar un pacte de governabilitat de l'estat amb José María Aznar un cop aquest fos investit president.

Però el president català tindria una altra possibilitat, que de fet capgiraria radicalment l'actual escenari polític estatal: seria la de governar a Catalunya amb el suport del PSC, i mantenir a canvi Felipe González en el govern fins a esgotar la legislatura, el mes de juny del 97.

En qualsevol cas, tant a Convergència i Unió com al PSOE reconeixen que en l'actual situació el calendari polític no està en mans únicament de Felipe González i Jordi Pujol, sinó també "de les circumstàncies", un eufemisme per fer referència a la possibilitat

ANY POLÍTIC 1993

6-1-93 González guanya les eleccions legislatives però perd la majoria absoluta.

24-6-93 Pujol comunica a González el seu rebuig a governar en coalició amb el PSOE.

30-8-93 Felipe González és investit president del Govern amb els vots de CiU.

5-7-93 Pujol demana al PSOE que respongui al seu suport amb un acostament programàtic.

8-7-93 IU desqualifica radicalment el pacte entre socialistes i nacionalistes.

27-7-93 La pesseta cau respecte el marc i el dòlar davant la reunió del Bundesbank.

7-3-93 Felipe González creu que el suport nacionalista a l'ajust pressupostari li garanteix un any d'estabilitat.

26-8-93 Miquel Roca exigeix la cessió de l'IRPF per donar suport als pressupostos de l'estat.

30-8-93 El govern proposa un acord de tres anys sobre la cessió del 15% de l'IRPF.

4-10-93 González adverteix que no acceptarà pressions de CiU.

7-10-93 CiU condiciona el seu suport al PSOE a canvi de noves demandes autonòmiques.

8-10-93 El PSOE accepta bona part de la reforma fiscal proposada per Pujol.

13-10-93 González aconsegueix el suport de Pujol per aprovar el pressupost.

21-10-93 El PSOE salvà els pressupostos amb els vots de CiU i Coalició Canaria.

23-10-93 L'FMI insta el Govern espanyol a canviar radicalment el mercat laboral.

10-11-93 CiU trenca en una votació el pacte pressupostari amb el PSOE.

11-11-93 Govern i CiU pacten en secret totes les lleis.

29-11-93 És detinguda per ordre judicial Carmen Salanueva per un delictes de corrupció.

14-12-93 Pujol desitja que les autonomies puguin representar l'estat davant la Unió Europea.

15-12-93 El president de la Generalitat demana al Tribunal Constitucional una lectura de les lleis favorable a Catalunya.

28-12-93 El Banc d'Espanya intervé Banesto i destitueix Mario Conde.

INFORMACIÓ FRANCESC VIADEL

ORIOL MARTÍ

que esclatin nous escàndols polítics que precipitin els esdeveniments. Aquests dies, Madrid va ple de rumors sobre pròximes exclusives periodístiques explosives relacionades amb les més de 1.500 fitxes microfilmades que el coronel Perote es va endur del CESID. La sensació de provisionalitat és total.

Balanç més agre que dolç. Quan Felipe González va optar, després del 6 de juny de 1993, per governar amb el suport de CiU —descartant qualsevol entesa amb els comunistes d'Esquerra Unida— va voler revestir-ho amb els aires d'una decisió històrica. Es tractava, va dir, d'integrar definitivament el nacionalisme català en la governabilitat de l'estat. El pacte havia de ser molt més que una suma de diputats i senadors per tirar endavant votacions, sinó que havia d'obrir la via de l'encaix definitiu de Catalunya a l'estat.

Avui, una mirada enrere dels dos últims anys permet dubtar seriosament si aquell ambició objectiu ha arribat, ni que sigui mínimament, a insinuar-se. En aquell mes de juny el reelegit president del Govern espanyol no podia ni arribar a imaginar-se fins a quin punt la legislatura que començava acabaria convertint-se en un autèntic calvari. I Jordi Pujol tampoc no podia sospitar que la seva implicació en la governabilitat de l'estat li hauria de comportar les gravíssimes dificultats polítiques i personals que ha suportat i encara suporta.

El fet és que els 10 primers mesos de legislatura —fins l'abril del 94— van resultar bàsicament satisfactoris tant per a socialistes com per a nacionalistes. Es va arribar finalment a la cessió del 15% de l'IRPF a les comunitats autònomes, es van negociar i aprovar uns pressupostos generals que confirmaven una nova política econòmica més atena a l'economia

ANY POLÍTIC 1994

9-1-94 Els inversors estrangers desconfien del sistema financer espanyol després de la crisi de Banesto.

11-1-94 Felipe González anuncia que no té previst retirar-se.

27-1-94 Vaga general. Carlos Solchaga reitera que no hi haurà negociació amb els sindicats.

11-2-94 Pujol demana més competències a González i adverteix que les negociacions no poden eternitzar-se.

18-2-94 CiU amenaça de retirar el seu suport a la constitució en cas d'una negativa a la llei del català.

25-2-94 González garanteix a la Generalitat el seu suport en la polèmica sorgida entorn a la llei del català.

15-7-94 González acusa el PP i IU d'agredir Catalunya i de danyar la unitat d'Espanya.

19-7-94 L'executiu del PSOE demana al PSOE i a IU que deixi de fomentar l'enfrontament interterritorial.

8-8-94 La Generalitat demana al Govern que pagui el desplegament dels Mossos d'Esquadra.

10-8-94 El grup socialista estudia elevar el delictes fiscal per damunt dels 5 milions de pessetes a proposta de CiU.

15-3-94 Pujol adverteix al PSOE que evita les crítiques a CiU si vol mantenir l'estabilitat.

4-9-94 Aznar ofereix un pacte a González perquè no cedeixi als interessos particulars de CiU.

22-9-94 PSOE i CiU exculpen Felipe González de la seva responsabilitat política en el cas Rubio.

26, 27 i 28-9-94 Debat d'autonomies al Senat. Pujol hi parla en català.

21-4-94 El Congrés decideix a iniciativa de CiU i PSOE investigar els casos Filesa i Naseiro.

30-4-94 La justícia ordena la detenció de Roldán però la policia no aconsegueix trobar-lo.

6-10-94 PSOE, CiU i PNB impedeixen que el Congrés investigui els casos Casinos i "escurabutxaques".

12-10-94 Pujol exigeix al Govern central lleialtat en el compliment dels seus compromisos.

21-10-94 El PSOE s'oposa després de l'amenaça de Miquel Roca a investigar si De la Rosa finançava CiU.

3-5-94 Pujol condiona el seu suport a González a la presa de dures mesures contra la corrupció.

4-5-94 Pujol obliga González a comparèixer en el Congrés per explicar el cas Roldán.

5-5-94 Mariano Rubio i Manuel de la Concha són detinguts acusats de delictes fiscal i falsedat.

19-11-94 Dimissió del conseller Cullell per l'escàndol dels terrenys de Torelló.

25-11-94 PSOE i CiU retarden el debat sobre la comissió investigadora del cas Palomino.

27-11-94 CiU es planteja trencar el pacte amb els socialistes

6-6-94 Pujol afirma que els socialistes han exhaurit el seu missatge i que no tenen programa electoral.

13-6-94 Victòria del PP en el Parlament europeu.

24-6-94 PSOE, CiU i PNB tanquen la comissió Roldán però admeten que hi ha moltes llacunes.

7-12-94 CiU demana que els governadors civils siguin substituïts per sots-delegats del govern en les províncies.

19-12-94 Julián Sancristóbal, a la presó pel cas GAL. Quatre dies després, Mario Conde empresonat pel cas Banesto.

24-12-94 El Tribunal Constitucional avala la llei del català però imposa condicions per a la seva aplicació.

INFORMACIÓ: FRANCESC VIADEL

ORIOL MARTÍ

productiva, i el Congrés va aprovar una reforma laboral que encabrità les forces d'esquerra i els sindicats però que va ser una demostració de la solidesa del pacte entre el Govern i CiU. A Catalunya, a més, la població avalava a través de les enquestes la política madrilenya de CiU i els empresaris demanaven encara més reformes. Evidentment hi va haver dificultats molt grans, entre elles el desencadenament de la campanya contra el català en bona part dels mitjans de comunicació espanyols i l'arribada al Tribunal Constitucional de la Llei de Normalització Lingüística de 1983. Hi hagué també un primer avís

de corrupció amb la detenció de Carmen Salanueva, directora del BOE, acusada d'enriquir-se aprofitant el seu càrrec. I es produí, també, un fet que tindria gran transcendència i conseqüències en el futur: la intervenció, el dia dels Innocents, de Banesto per part del Banc d'Espanya (recentment, diputats socialistes han retret a Felipe González que no preveí les nefastes conseqüències que podia arrossegar aquesta intervenció. En aquell moment, però, tothom, dins i fora del PSOE, va felicitar el Govern per la seva fermesa...).

La darrera gran dificultat d'aquesta primera

Generalitat de Catalunya

Entre tots, **fem un país millor per a tothom.**

Per al futur de Catalunya és molt important l'equilibri territorial. Que ningú hagi d'anar lluny per poder tenir accés a un lloc de treball, a un bon nivell sanitari, a una biblioteca o a una escola és un repte que hem d'anar assolint dia a dia.

Per això en els darrers anys s'ha impulsat la creació d'una extensa xarxa d'infraestructures en comunicacions i transports, per comunicar millor el territori. S'han invertit molts recursos arreu de Catalunya per millorar la sanitat, l'en-

senyament, la cultura i els serveis socials, entre moltes altres coses. I, evidentment, molts catalans ja se'n beneficien. Però ens cal prosseguir en la voluntat de millora. Hem d'assolir, entre tots, que, a totes les comarques de Catalunya, la gent s'hi pugui guanyar la vida, hi pugui viure en condicions i hi pugui adquirir un grau suficient de formació que li permeti tirar endavant.

Només gaudirem d'un bon desenvolupament econòmic de totes les comarques

si podem diversificar-ne l'economia. Cal conservar i millorar la nostra agricultura, ramaderia i pesca i, alhora, impulsar la industrialització i el turisme interior. Només un país ben comunicat i ben equilibrat territorialment és capaç d'afrontar el futur amb esperança i il·lusió. Entre tots, cal continuar treballant perquè Catalunya sigui un país millor per a tothom.

Entre tots, millor.

meitat de la legislatura fou la vaga general convocada amb èxit pels sindicats contra la reforma laboral.

El festival, però, encara havia de començar. El 30 d'abril del 94 la justícia ordena la detenció de l'ex-director de la Guàrdia Civil, Luis Roldán, i la policia no el troba. S'ha fet fonedís. L'afer Roldán feia mesos que transitava per les primeres planes dels diaris i s'investigava en una comissió *ad hoc* en el Congrés, però la fugida de l'acusat va fer trontollar les estructures de l'estat. Antoni Asunción havia de dimitir i s'inaugurava una etapa d'instabilitat i trasbalsos que no ha tingut interrupció fins avui.

Només cinc dies després de la desaparició de Roldán, el jutge ordenava l'ingrés a la presó de Mariano Rubio, ex-director del Banc d'Espanya, una de les més altes institucions de l'estat. A Madrid es va desencadenar una autèntica bogeria política que va arribar a amenaçar la mateixa continuïtat del Govern. Aquella setmana, EL TEMPS titllava en portada: "La gran crisi", amb la foto d'una papera amb els retrats rebregats de Rubio, Roldán, Barrionuevo i Corcuera. No ens imaginàvem que aquella gran crisi acabaria resultant petita al costat de la que havia de venir.

En aquelles condicions, a ningú no va estranyar que el PP guanyés clarament les eleccions europees del mes de juny, només un mes després de la sotragada. Van ser uns resultats que molts van jutjar com a ficticis, producte de la desmoralització de la ciutadania davant els escàndols recents. Fos com fos, el PP havia aconseguit per primer cop superar el PSOE en unes eleccions d'abast estatal. José María Aznar, que tot just un any abans havia estat humiliat electoralment per González, es convertia per primer cop en un guanyador. I el Partit Popular en una alternativa real de govern.

Després de les eleccions europees s'obre un període de quatre mesos caracteritzat per una certa treva. Al setembre, l'històric debat so-

ANY POLÍTIC 1995

10-1-95 Forta caiguda de la pesseta davant del marc com a conseqüència del cas GAL. CiU reitera el seu suport al PSOE.

23-1-95 ETA assassina el dirigent del PP Gregorio Ordóñez.

31-1-95 PSOE i CiU pacten una reforma per limitar els empresonaments preventius.

9-2-95 Debat de la Nació. CiU i PSOE voten sols una moció conjunta per a tot el 95.

10-2-95 El PP recorre contra la llei del Poder Judicial pactada entre PSOE i CiU. La llei recull l'ús del català als tribunals.

17-2-95 Rafael Vera, empresonat per ordre de Garzón per la seva relació amb els GAL.

8-3-95 Roldán comença a declarar davant del jutge Garzón.

13-3-95 CiU presenta esmenes a la reforma del govern de la Seguretat Social i del sistema públic de pensions.

21-3-95 Commoció política per la troballa a Alacant dels cadàvers dels etarres Lasa i Zabala.

3-4-95 S'inicia a Madrid el judici contra 34 independentistes catalans.

4-4-95 Aznar no aconsegueix convèncer Pujol de la necessitat d'avançar les eleccions generals al 28 de maig.

28-5-95 Maragall derrota Roca en les eleccions municipals de Barcelona. Descens del vot de CiU a tot Catalunya.

29-5-95 CiU creu que ha rebut un vot de càstig pel suport al PSOE i Pujol diu a González que no tolerarà més incompliments.

30-5-95 El PP es prepara per vetar la cessió a les autonomies del 15% de l'IRPF.

10-6-95 UDC amenaça de trencar amb el PSOE per l'ampliació de la llei de l'avortament.

22-6-95 El pacte CiU-PSOE, en perill per l'afer del CESID.

27-6-95 La llei de telecomunicacions canviarà per facilitar l'acord amb CiU.

28-6-95 González accepta la dimissió de Serra i García Vargas

INFORMACIÓ: FRANCESC VIADEL

ORIOI MARTÍ

bre les autonomies al Senat retorna a Felipe González, i sobretot a Pujol, la iniciativa política. Els mecanismes de creació d'opinió que no estan directament controlats per la dreta tornen a projectar missatges positius sobre el pacte de governabilitat. El fet que el president de la Generalitat de Catalunya hagi pogut usar per primer cop el català en una institució de l'estat torna a crear, dins del Principat, un clima favorable a la continuïtat del pacte de governabilitat.

Però el miratge no dura gaire. Jordi Pujol, que fins al moment havia contemplat des de la barrera els escàndols que afecten el govern del PSOE, comença a patir dins de Catalunya i en carn pròpia problemes similars. Esclata el cas De la Rosa, que posa en una situació molt complicada el Govern català, especialment el conseller d'Economia Macià Alavedra. I seguidament apareixen publicades unes converses privades del conseller Josep Maria Cullerell en què, presumptament, intercedeix en favor del seu cunyat en un afer de requalificació de terrenys. El Govern català travessa una greu crisi de credibilitat moral per primer cop des de 1980, any de la primera victòria autonòmica de CiU. Tot plegat fa que Jordi Pujol es plantegi per primer cop seriosament trencar el suport nacionalista al PSOE.

El mes de desembre es tornen a precipitar els esdeveniments. Amedo i Domínguez comencen a cantar davant la premsa i davant el jutge. Ha esclatat el cas GAL, que portarà Sancristóbal i Rafael Vera a la presó. Enmig de la crisi dels GAL, la sentència del Constitucional a favor de la llei del català contribueix a posar vaselina al pacte de govern. Però les cartes ja estan definitivament marcades. El Govern del PSOE és un cadàver polític. Els esdeveniments no faran sinó confirmar-ho, i les eleccions autonòmiques i municipals ho rubricaran. El final ja està decidit. Ara només falta posar-hi data.

Eduard Voltas